

Prognoza oddziaływania na środowisko
„Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest
dla Gminy Latowicz na lata 2009 – 2032”

Opracował:

mgr inż. Jacek Nagraba

Lipiec 2009 r.

Spis treści	strony
1. Cel i zakres prognozy	3-3
2. Główne cele „Programu usuwania azbestu” oraz jego powiązania z innymi dokumentami	4-4
3. Zastosowane metody sporządzenia prognozy	5-5
4. Propozycje analiz skutków realizacji „programu usuwania azbestu” oraz zalecana częstotliwość ich przeprowadzania	6-7
5. Analiza i ocena obecnego stanu środowiska oraz potencjalne jego zmiany w przypadku braku realizacji dokumentu – „Programu usuwania azbestu”	7-20
6. Obecny stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko	20-20
7. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne oddziaływanie realizacji „Programu usuwania azbestu” na zdrowie ludzi, wodę i powietrze	21-27
8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań realizacji „Programu usuwania azbestu” na środowisko	27-34
9. Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	35-35
10. Streszczenie prognozy w języku niespecjalistycznym	35-36

1. Cel i zakres prognozy

Celem „Prognozy oddziaływania na środowisko” jest przedstawienie ewentualnego oddziaływania na środowisko realizacji celów założonych w „Programie usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest dla Gminy Latowicz” polegających na usunięciu do 2032 z terenu Gminy Latowicz azbestu oraz jego wyrobów.

Zakres i stopień szczegółowości „prognozy” ustalony został na podstawie opinii sanitarnej Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie z dnia 22.06.2009 r. znak: ZNS.711-1682-1/09.GC oraz uzgodnienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 23.06.2009 r. znak: RDOŚ-14-WOOS-I-IA-0713-83/09 i ma obejmować:

wymagania art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227)

Zakres dokumentu Prognozy jest zgodny z wymaganym zakresem dla Prognoz oddziaływania na środowisko wynikającym z zapisów art. 51 i 52 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227).

Prognoza oddziaływania na środowisko współtworzy ostateczną wersję dokumentu podstawowego, jakim jest „Program usuwania azbestu...”. Wnioski i rekomendacje w niej zawarte powinny być włączone w ostateczny kształt „Programu usuwania azbestu...”.

2. Główne cele „Programu usuwania azbestu” oraz jego powiązania z innymi dokumentami

Nadrzędnym celem "Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest dla Gminy Latowicz" jest wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy spowodowanych azbestem oraz likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko.

Osiągnięcie tego celu jest związane z bezpiecznym usunięciem wszystkich wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie gminy.

Proces usuwania wyrobów zawierających azbest, zgodnie z zapisami „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, powinien być zakończony w 2032 roku.

Główne cele „Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest dla Gminy Latowicz" to:

- spowodowanie oczyszczenia obszaru gminy z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,
- spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- pomoc mieszkańcom gminy w realizacji kosztownej wymiany płyt cementowo – azbestowych zgodnie z przepisami prawa.

Zadaniem programu jest również określenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest.

3. Zastosowane metody sporządzenia prognozy

Zastosowana metoda sporządzenia prognozy - to pisemna analiza wpływu realizacji założonych celów „Programu usuwania azbestu...” na środowisko naturalne, w szczególności na zdrowie mieszkańców Gminy Latowicz oraz formy przyrody chronionej z mocy ustawy „o ochronie przyrody”.

Do przeprowadzenia prognozy wykorzystane zostały w głównej mierze dane Głównego Urzędu Statystycznego, a także dane zebrane w wojewódzkiej bazie danych gospodarki, a także dane zgromadzone przez GIOŚ i WIOŚ, jak również przygotowane w ostatnich latach opracowania z zakresu omawianego zagadnienia

W niniejszej prognozie zdiagnozowano stan środowiska Gminy Latowicz pod kątem azbestowym. Przedstawiono również skutki zaniechania realizacji „Programu usuwania azbestu” oraz przedstawiono środki, które trzeba podjąć w celu zminimalizowania ewentualnego negatywnego wpływu realizacji zadań wytyczonych w Programie na środowisko (głównie zdrowie człowieka).

Określono również powiązania Programu z dokumentami nadrzędnymi rangi wojewódzkiej i krajowej.

W prognozie za najistotniejsze uznano następujące problemy środowiskowe:

1. Stan powietrza atmosferycznego (na zawartość włókien azbestowych);
2. wpływ realizacji programu na krajobraz gminy;
3. ewentualny wpływ realizacji programu na formy przyrody chronionej z mocy ustawy „o ochronie przyrody”.

Do sporządzenia prognozy wykorzystano również:

- wyniki i analizy badań dotyczących aktualnego stanu powietrza atmosferycznego na zawartości włókien azbestowych;
- projekt „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Latowicz”;
- obowiązujące i projektowane normy i rozporządzenia z zakresu gospodarki odpadami i postępowania z azbestem;
- dane z literatury, dotyczące oddziaływania azbestu na środowisko (głównie zdrowie człowieka).

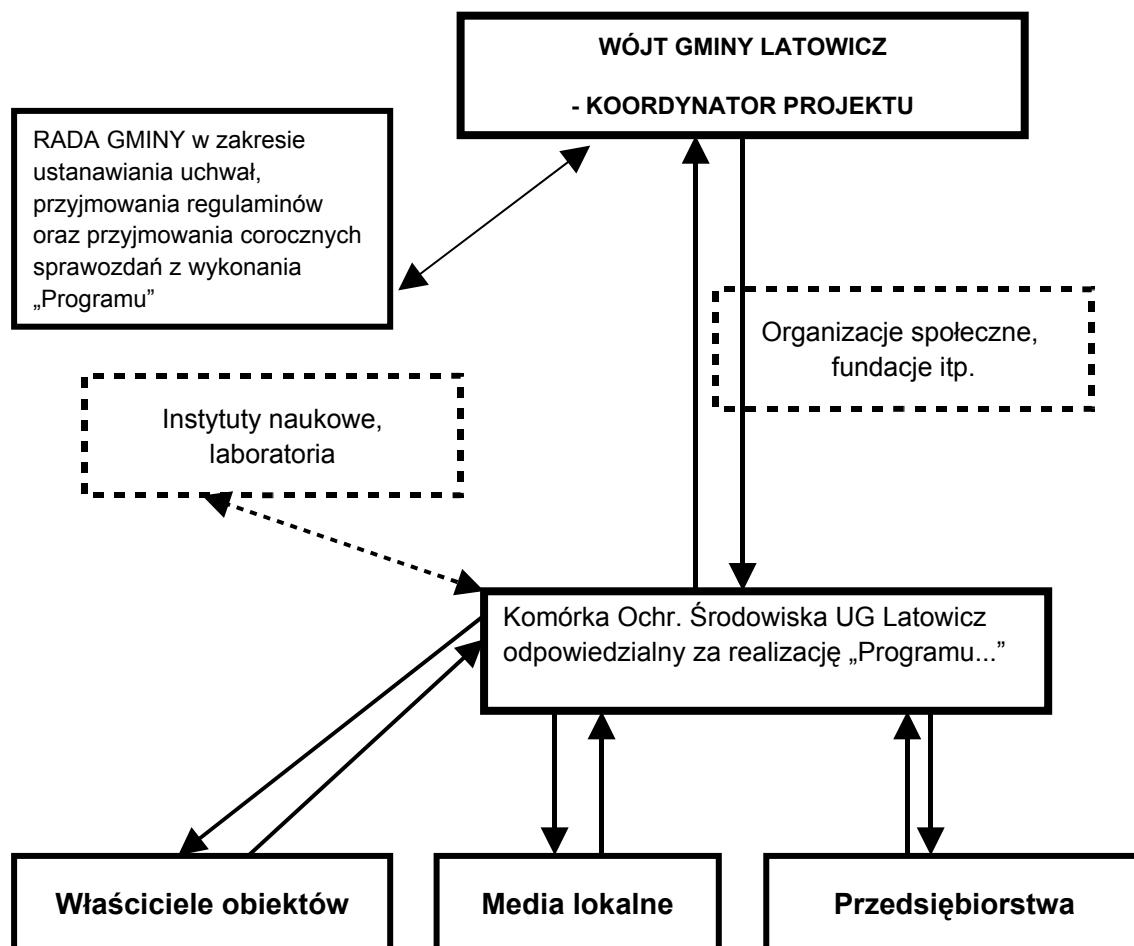
4. Propozycje analiz skutków realizacji „programu usuwania azbestu” oraz zalecana częstotliwość ich przeprowadzania

Zgodnie z założeniami „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, do zadań rady gminy należy przyjmowanie sporządzonych przez Wójta rocznych podsumowań rzeczowo – finansowych z realizacji zadań gminnego „programu usuwania azbestu” .

Planowane jest, że wraz z przyjmowaniem przez radę gminy rocznego podsumowania rzeczowo - finansowego, dokonywana będzie raz do roku analiza skutków realizacji „programu usuwania azbestu”.

Analiza ta będzie dokonywana m. in. w oparciu o sporządzane przez mieszkańców gminy informacje o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone oraz w oparciu o pisemne oświadczenia przedsiębiorców o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

Rysunek Nr 1. Projekt zarządzania „Programem usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest dla Gminy Latowicz”

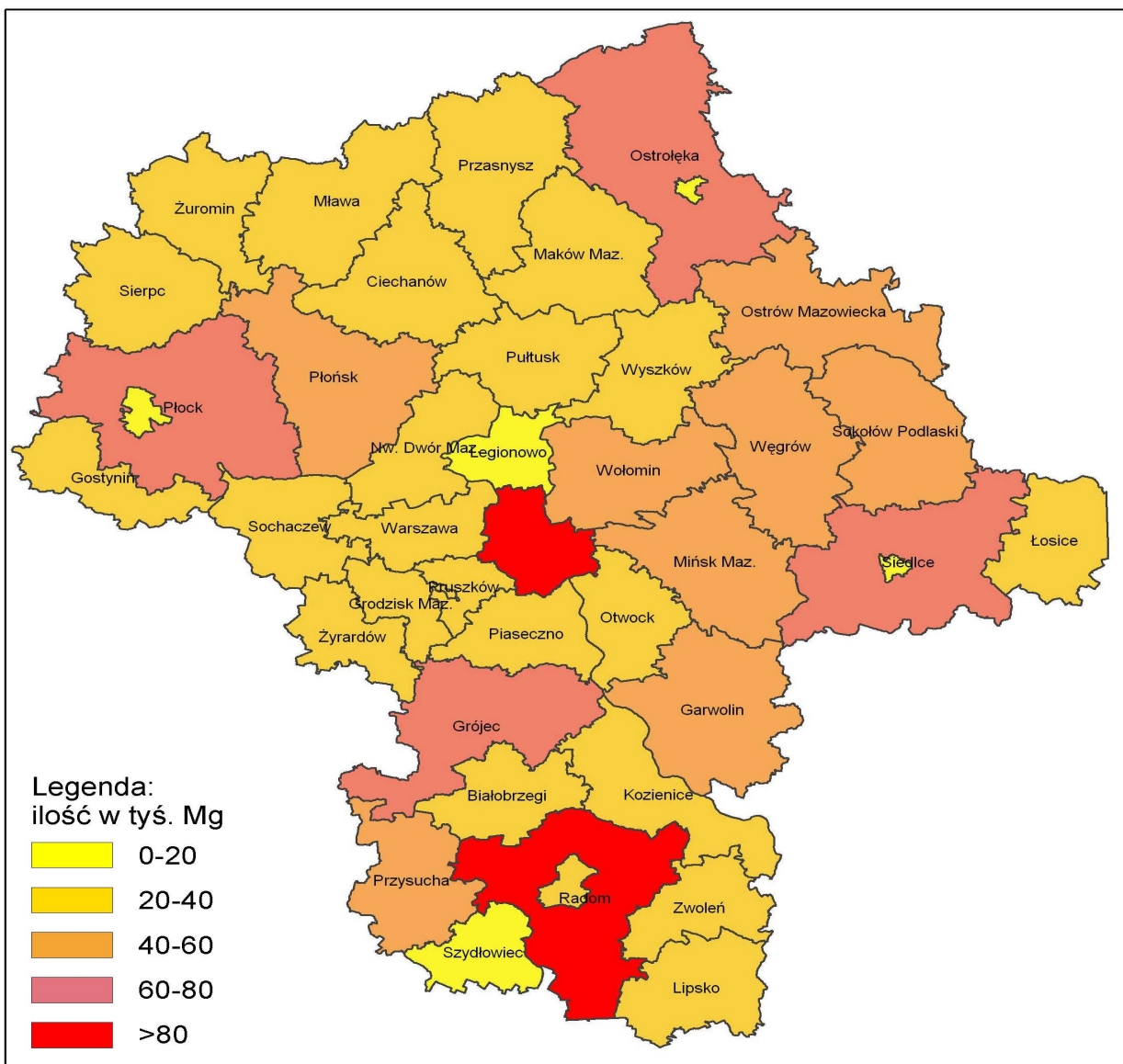

5. Analiza i ocena obecnego stanu środowiska oraz potencjalne jego zmiany w przypadku braku realizacji dokumentu – „Programu usuwania azbestu”

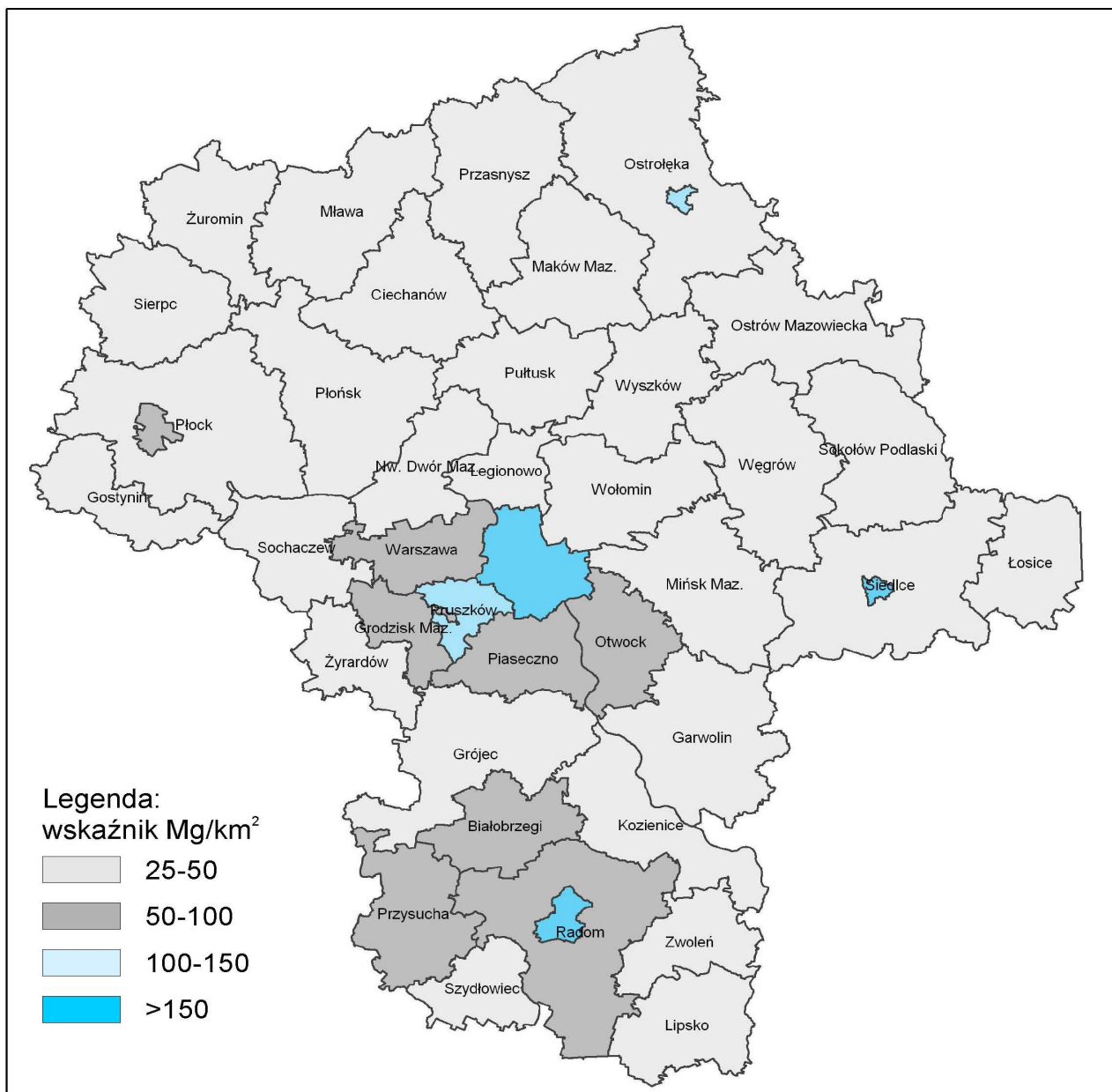
5.1. Analiza i ocena stanu obecnego środowiska w świetle projektowanego dokumentu - „Programu usuwania azbestu...”

Obecny stan rozmieszczenia na terenie Województwa Mazowieckiego wyrobów zawierających azbest przedstawiono na poniższych rysunkach:

**IŁOŚĆ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO
W UKŁADZIE POWIATOWYM**

WSKAŹNIK NAGROMADZENIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE POWIATÓW (Mg/km²)

Analizując problematykę wpływu włókien azbestowych występujących w powietrzu atmosferycznym na zdrowie mieszkańców Gminy Latowicz leżącej w powiecie mińskim (narażenie środowiskowe) posłużono się opracowaniem Zakładu Epidemiologii Środowiskowej Instytutu Medycyny Pracy im. Prof. J. Nofera w Łodzi wykonanym pod kierunkiem prof. dr hab. med. N. Szeszeni – Dąbrowskiej pt.: „Sprawozdanie z realizacji tematu 2/DPO/BR/05 Program naukowy dotyczący oceny zagrożeń populacji Polski związanych z azbestem”¹.

Wyżej wymieniony dokument obejmuje wyniki corocznych badań monitoringowych z zakresu występowania włókien azbestu w powietrzu atmosferycznym, przy czym powiat miński został włączony do programu monitoringu dopiero w roku 2005, co oznacza, że nie istnieją dane wcześniejsze w zakresie objętym przedmiotowym opracowaniem umożliwiające określenie trendu oraz wykonanie analizy porównawczej.

Wyznaczanie miejsca pobierania próbek, punktów pomiarowych oraz pobór powietrza dokonany został zgodnie z Polską Normą PN-84/Z-04008.02 „Ochrona czystości powietrza. Pobieranie próbek. Wytyczne ogólne pobierania próbek powietrza atmosferycznego (imisja)” z uwzględnieniem specyfiki zanieczyszczenia powietrza włóknami azbestu.

Przy doborze punktów pomiaru stężenia włókien azbestu w powietrzu wzięto pod uwagę:

występowanie potencjalnych źródeł znacznej emisji pyłu – nagromadzenie dużej ilości zabudowanych materiałów azbestowo-cementowych;

potencjalne narażenie dużych grup mieszkańców.

Pomiary nie były wykonywane na terenie Gminy Latowicz lecz w sąsiednich gminach powiatu mińskiego tj. w gminach: Mińsk Mazowiecki, Jakubów, Dębe Wielkie i Siennica.

Rysunek 2. Lokalizacja punktów poboru prób do badania zawartości stężeń włókien azbestu w powietrzu atmosferycznym w Województwie Mazowieckim

Źródło: *Sprawozdanie z realizacji tematu: 2/DPO/BR/05 Program naukowy dotyczący zagrożeń populacji Polski związanych z azbestem*; Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera, Zakład Epidemiologii Środowiskowej; Łódź, 2005

W wytypowanych czterech punktach poboru na terenie powiatu mińskiego powietrze pobierano przy użyciu aspiratora stacjonarnego JSH 12000 jednorazowo 13 l/min. przez 100 minut na filtry 25 mm Sartorius 0,8 µm por. W punktach pomiarowych przeprowadzono 8 pomiarów w okresie letnim i 8 pomiarów w okresie jesiennym.

Powiat	Liczba punktów pomiarowych	Liczba gmin objętych pomiarami
miński	4	4

Źródło: *Sprawozdanie z realizacji tematu: 2/DPO/BR/05 Program naukowy dotyczący zagrożeń populacji Polski związanych z azbestem*; Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera, Zakład Epidemiologii Środowiskowej; Łódź, 2005

Opracowanie filtrów, zliczanie włókien oraz wyliczanie stężeń włókien azbestu przeprowadzone zostało w Pracowni Aerozoli IMP. Stężenia włókien azbestu oznaczano metodą mikroskopowo-liczbową wg PN-88/Z-04202/02 „Badanie zawartości azbestu. Oznaczanie stężenia liczbowego respirabilnych włókien azbestu na stanowiskach pracy metodą mikroskopii optycznej”. Stosowano mikroskop fazowo-kontrastowy o powiększeniu 600x, obiektywie 40x z nasadką okularową dwuoczną i siatką okularową Walton-Becketta typu G22. Zliczono włókna o długości większej niż 5 µm, średnicy od 0,2 do 3,0 µm i stosunku długości do średnicy większym niż 3:1; w losowo wybranych 100 polach zliczenia na powierzchni uprzeczystnionych sączków (powierzchnia sączka = 314 mm²).

Celem opisanego powyżej systemu monitorowania powietrza była ocena stężeń respirabilnych włókien azbestu.

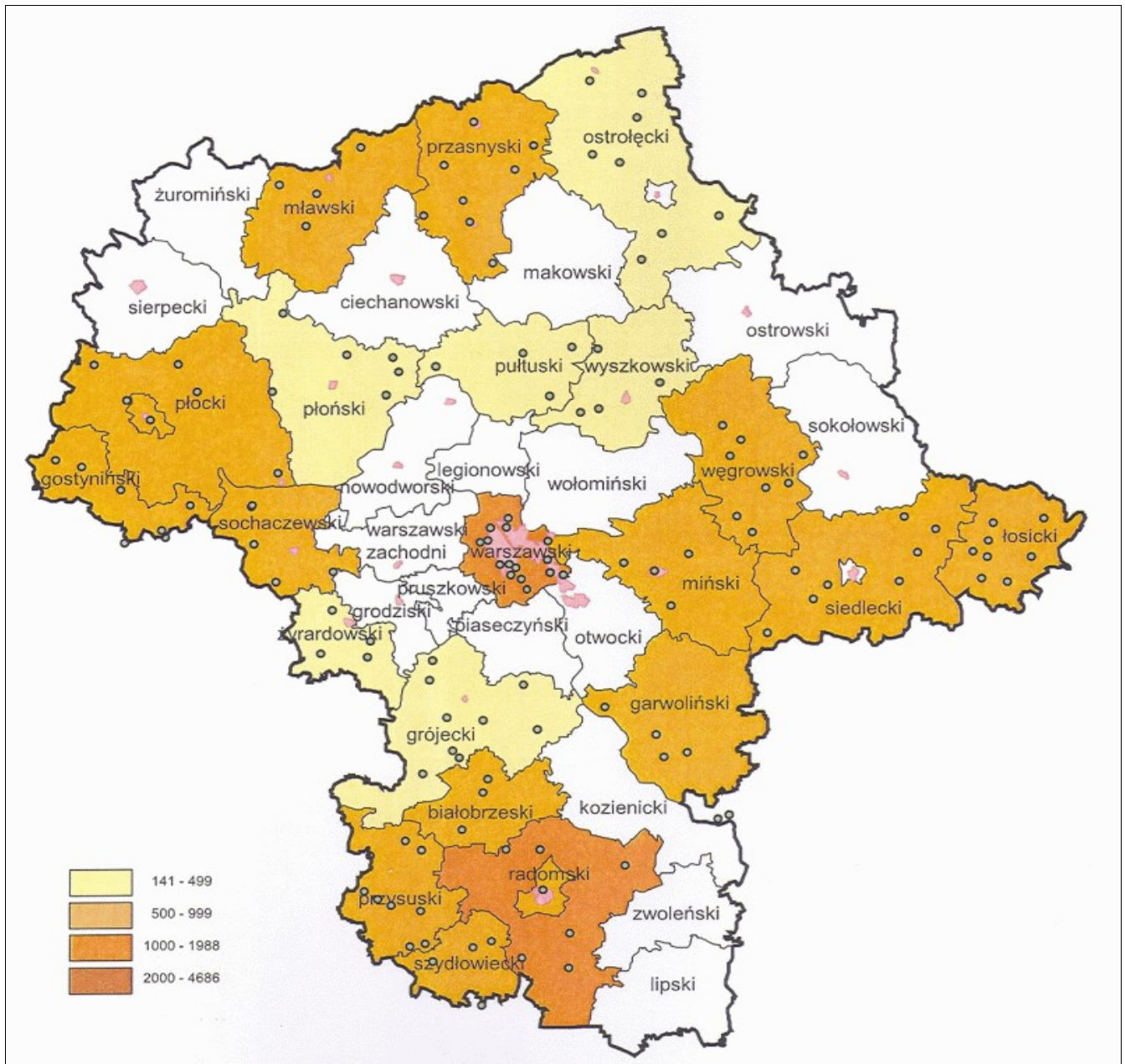
Obliczone na podstawie zgromadzonych wyników średnie stężenie włókien azbestu w m³ powietrza wynosi na terenie powiatu mińskiego 609,5 (95% PU: 355,7 – 1044,5) i jest niższe niż średnia dla Województwa Mazowieckiego. Wyniki przedstawione poniżej.

Stężenia włókien azbestu w powietrzu w powiecie mińskim

Powiat	Liczba pomiarów	Średnie stężenie (wł./m³)	95% PU
miński	16	609,5	355,7 – 1044,5

Źródło: *Sprawozdanie z realizacji tematu: 2/DPO/BR/05 Program naukowy dotyczący zagrożeń populacji Polski związanych z azbestem*; Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera, Zakład Epidemiologii Środowiskowej; Łódź, 2005

Rysunek 3. Stężenia włókien azbestu w powietrzu atmosferycznym

Źródło: Sprawozdanie z realizacji tematu: 2/DPO/BR/05 Program naukowy dotyczący zagrożeń populacji Polski związanych z azbestem; Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera, Zakład Epidemiologii Środowiskowej; Łódź, 2005

W celu ustalenia stanu obecnego ilości azbestu i jego wyrobów w 2008 roku na terenie Gminy Latowicz wykonawca „Programu usuwania azbestu...” przeprowadził inwentaryzację wyrobów azbestowych. W wyniku dokonanej inwentaryzacji ustalono, że wśród zabudowy gdzie występują wyroby azbestowe przeważają budynki jednorodzinne i towarzyszące im często zabudowania gospodarcze.

Z zebranych danych wynika, że na terenie gminy Latowicz występuje ok. **355 591 m²** czyli około **4 622,683 Mg** wyrobów azbestowych. Stan techniczny wyrobów azbestowych oceniono jako dobry. Sporządzenie inwentaryzacji polegało głównie na sporządzeniu spisu z natury dlatego dane mogą mieć charakter szacunkowy.

W trakcie inwentaryzacji wyrobów azbestowych określono stan techniczny pokryć azbestowo-cementowych.

Większość dachów na terenie Gminy Latowicz jest w stanie surowym tzn. niemalowanym. Należy zaznaczyć, że odpowiednie zabezpieczenie wyrobów zawierających azbest np. poprzez pomalowanie, może przedłużyć ich żywotność, jednak nie uchroni przed ich całkowitym usunięciem.

Pokrycia azbestowe znajdują się w większości przypadków na terenie prywatnych posesji, wybudowanych jeszcze przed II wojną światową lub zaraz po niej.

Pokrycia azbestowe znajdują się przede wszystkim na budynkach mieszkalnych, oraz budynkach gospodarczych (stodoły, gołębniki, obórki, składziki, garaże), ale także pozostawione są luzem na podwórzach, w ogrodach i na polach (składowane).

Średni koszt usunięcia 1m² płyty cementowo-azbestowej wynosi **23 zł netto**.

Tabela Nr 1. Ilość i kwota potrzebna na usunięcie wyrobów azbestowych w poszczególnych miejscowościach Gminy Latowicz (nieruchomości osób fizycznych)

Lp.	Nazwa gminy	Ilość w metrach	Koszt usunięcia eternitu [zł]
1.	Borówek	6 772 m ²	169 300,00 zł
2.	Budy Wielgoleskie	20 340 m ²	508 500,00 zł
3.	Budziska	13 850 m ²	346 250,00 zł
4.	Chyżyny	22 258 m ²	556 450,00 zł
5.	Dąbrówka	6 716 m ²	167 900,00 zł
6.	Dębe Małe	26 641 m ²	666 025,00 zł
7.	Generałowo	4 378 m ²	109 450,00 zł
8.	Gołętałki	8 545 m ²	213 625,00 zł
9.	Kamionka	19 315 m ²	482 875,00 zł
10.	Latowicz (rejon I) ul. Św. Ducha, ul. Rynek, ul. Senatorska, ul. Ogrodowa	14 466 m ²	361 650,00 zł
11.	Latowicz (rejon II) Rozstanki, Kulaśnica, Góra, ul. Kościuszki, ul. Grundowa, ul. Kuźniarskiego, ul. Polna, ul. Królowej Bony, ul. Witosa	32 987 m ²	824 675,00 zł
12.	Latowicz (rejon III) Wymyśle, Piaski, Osiedle, ul. Mickiewicza, ul. Słowackiego, ul. Konopnickiej, ul. Kochanowskiego	18 960 m ²	474 000,00 zł

Lp.	Nazwa gminy	Ilość w metrach	Koszt usunięcia eternitu [zł]
13.	Oleksianka	16 478 m ²	411 950,00 zł
14.	Redzyńskie	15 005 m ²	375 125,00 zł
15.	Stawek	7 958 m ²	198 950,00 zł
16.	Strachomin	18 933 m ²	473 325,00 zł
17.	Transbór	23 710 m ²	592 750,00 zł
18.	Waliska	19 491 m ²	487 275,00 zł
19.	Wężyczyn	26 214 m ²	655 350,00 zł
20.	Wielgolas	32 574 m ²	814 350,00 zł
24.	RAZEM:	355 591,00 m²	8 889 775,00 zł

W celu zachowania porządku w kolejności usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, uwzględniającego stopień pilności ich usuwania (wg. Tab Nr 2 niniejszej prognozy)

Ponadto projekt „Programu usuwania azbestu...” ustala Harmonogram rzeczowy na lata 2008 – 2032.

Poniższa tabela przedstawia harmonogram rzeczowy programu.

Tabela Nr 2. Harmonogram zadań do realizacji w ramach programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Latowicz

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania	Potencjalne źródła realizacji zadania	Termin realizacji zadania
1.	Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest określająca: ilość, miejsce występowania i stan techniczny wyrobów zawierających azbest	Urząd Gminy	Budżety gmin	Praca ciągła
3.	Opracowywanie corocznych planów wydatków z PFOŚiGW na cele usuwania i unieszkodliwiania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Powiat	Budżet powiatu	2008-2032 r.
4.	Opracowywanie corocznych planów wydatków z WFOŚiGW na cele usuwania i unieszkodliwiania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Gmina	WFOŚiGW	2008-2032 r.
4.	Prowadzenie ciągłej akcji informacyjnej dotyczącej postępowania z azbestem i wyrobami zawierającymi azbest m.in. sposobu jego usuwania oraz szkodliwości na zdrowie ludzi	Powiat Urząd Gminy	Budżet powiatu Budżety Gmin WFOŚiGW	Praca ciągła
5.	Zatwierdzanie „Programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi” dla podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Powiat	-----	Praca ciągła
6.	Wykonywanie prac polegających na usuwaniu azbestu i wyrobów	Właściciele nieruchomości	Właściciele nieruchomości,	2008-2032 r.

	zawierających azbest przez uprawnione podmioty gospodarcze posiadające decyzje zatwierdzające „Programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi”		PFOŚiGW, WFOŚiGW, Kredyty, Pożyczki, Środki UE	
7.	Monitoring procesu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego	-----	Praca ciągła

Ze względu na dużą skalę występowania wyrobów azbestowych na terenie Gminy, władzom zaleca się pozyskać środki ze źródeł zewnętrznych by zgodnie z „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, do 31 grudnia 2032 r. całkowicie usunąć azbest z obszaru Polski.

5.2. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu - „Programu usuwania azbestu...”

Azbest znajduje się w wykazie substancji niebezpiecznych stanowiących załącznik do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2005 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z klasyfikacją i oznakowaniem (Dz. U. Nr 201, poz. 1674) pod numerem indeksowym 650-013-00-6, jako substancja o udokumentowanym działaniu rakotwórczym kategorii 1, stanowiąca poważne zagrożenie zdrowia w następstwie narażenia na długotrwałe oddziaływanie na drogi oddechowe.

Projekt „Programu usuwania azbestu...” prezentuje działania (polegające na usunięciu azbestu z terenu gminy do 2032 r.), pozwalające na zminimalizowanie, a nawet wyeliminowanie negatywnego oddziaływania odpadów zawierających azbest na zdrowie ludzi i środowisko. Brak takich działań skutkowałby dalszym

zanieczyszczeniem środowiska azbestem i pogłębianiem się niekorzystnych skutków zdrowotnych oraz środowiskowych (przede wszystkim jakości powietrza). Bez wdrażania rozwiązań zaproponowanych w „Programie usuwania azbestu...” odpady zawierające azbest będą masowo trafiać na dzikie składowiska lub wprost do lasu lub na drogi. Z kolei, wyroby zawierające azbest, takie jak, np. płyty i inne elementy budowlane ulegają zużyciu, uszkodzeniom mechanicznym, erozji i wietrzeniu, uwalniając do środowiska włókna azbestu. Pozostawienie ich w dotychczasowym miejscu i sposobie użytkowania przyczyniłoby się do zwiększonego występowania chorób wywołanych wdychaniem włókien azbestu przez ludzi.

Również postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającym azbest, bez określonych ściśle procedur dla:

- właścicieli oraz zarządców budynków, budowli, instalacji, urządzeń oraz terenu, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest,
- właścicieli i zarządców budynków, budowli, instalacji, urządzeń oraz terenu, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z tych obiektów lub terenów,
- wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, oraz oczyszczania obiektów, terenu, instalacji,
- prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest,

spowoduje przedostanie się do środowiska tej substancji oraz zwiększenie możliwości zachorowań osób wykonujących prace remontowe, budowlane, rozbiórkowe z użyciem wyrobów i materiałów zawierających azbest.

Zaproponowane z projekcie „Programu usuwania azbestu...” działania sprzyjają ograniczaniu wpływu wyrobów zawierających azbest na środowisko przyrodnicze i zdrowie ludzi. Gdyby nie zostały one podjęte, prawdopodobnie w wielu miejscach stan środowiska przyrodniczego – szczególnie powietrza uległby pogorszeniu. Także zagrożone byłoby zdrowie mieszkańców Gminy Latowicz.

Dodatkowe korzyści z wdrożenia „Programu usuwania azbestu...” obejmują:

- oczyszczenie z azbestu terenu gminy,
- potencjalna poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców,
- poprawa stanu technicznego działów budowlanych, wzrost wartości gruntów i obiektów budowlanych,
- poprawa środowiska naturalnego w gminie.

6. Obecny stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko

Obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko w wyniku realizacji „Programu usuwania azbestu...” to miejsca bezpośredniego usuwania wyrobów zawierających azbest.

Obliczone na podstawie pomiarów średnie stężenie włókien azbestu w m³ powietrza na terenie powiatu mińskiego wynoszą - 609,5 (95% PU: 355,7 – 1044,5).

Pomiary stężeń wykonanych na terenie powiatu mińskiego wykazały że stężenia włókien azbestu są niższe od średniej ustalonej dla Województwa Mazowieckiego [666,8 (95% PU: 600,5 – 740,4)].

7. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne oddziaływanie realizacji „Programu usuwania azbestu” na zdrowie ludzi, wodę i powietrze

Azbest jest naturalnym, choć niepożądanym elementem środowiska człowieka. Na terenie Gminy Latowicz głównie pojawiał się będzie w miejscach gdzie demontowane będą płyty azbestowe (wyroby - odpady azbestowe) z domów budynków mieszkalnych. W wyrobach lub odpadach azbest występuje na ogół w niewielkich udziałach procentowych (np. w wyrobach azbestowo – cementowych 5 -15%) w formie krótkich włókien o długości 1 – 3 mm.

Eksploatacja wyrobów i odpadów azbestowych tj. ich demontaż oraz naturalne procesy postępującej degradacji, erozji i starzenia – powodują uwalnianie się włókien azbestu do otoczenia.

Włókna te, jako elastyczne i odporne na czynniki chemiczne i środowiskowe, najczęściej ulegają podziałowi wzdłużnemu, trafiając do obiegu w środowisku naturalnym za pośrednictwem powietrza i wody. W powietrzu mogą przebywać dystans wielu tysięcy kilometrów. Mogą się przedostać do gruntu, w którym na ogół kończą transport.

Chorobotwórcze działanie azbestu jest wynikiem wyłącznie wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Biologiczna agresywność pyłu azbestu jest związana ze stopniem i ilością włókien w dolnej części układu oddechowego. Proces ten zależy od fizycznych i aerodynamicznych cech włókien. Szczególne znaczenie ma średnica poszczególnych włókien, długość odgrywa mniejszą rolę. Prawie połowa wdychanych włókien usuwana jest w ciągu kilku dni, pozostałe w dłuższym czasie. W procesie usuwania wewnątrzplucnych depozytów niewątpliwie negatywną rolę odgrywają czynniki zewnętrzne, takie jak dym tytoniowy i inne zanieczyszczenia powietrza.

Przy analizie przyrodniczych uwarunkowań działań zawartych w „Programie usuwania azbestu...”, szczególną uwagę należy zwrócić na obszary o wrażliwych cechach środowiska przyrodniczego, także o szczególnym cennym środowisku naturalnym. Do szczególnie cennych pod względem walorów przyrody ożywionej obszarów, które mają zostać objęte ochroną na podstawie dyrektyw UE: w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. „Siedliskowej”) i w sprawie ochrony dzikich ptaków („Ptasiej”), poprzez włączenie w sieć ekologiczną NATURA 2000.

W obszarze oddziaływania „Programu usuwania azbestu...” występują dwa obszary sieci Natura 2000 tj. obszar Dąbrowy Seroczyńskie PLH 14 0004 i obszar Dolina Kostrzynia PLB 140009. Jednakże wpływ realizacji „Programu usuwania azbestu...” polegający głównie na demontażu płyt azbestowych z dachów budynków z terenu Gminy Latowicz jest obojętny na te obszary, oraz na formy przyrody chronionej (pomniki przyrody) występujące na terenie gminy tj.:

Latowicz				
Miejscowość	Typ pomnika przyrody	Nazwa	Nakazy , zakazy i ograniczenia	Akt prawny ustanawiający pomnik przyrody
Oleksianka, zbytkowy park, 300m na wsch od skrzyżowania dróg Latowicz-Seroczyn-Iwowe	pojedyncze drzewo	wiąz szypułkowy	1. Wycięcie , niszczenie lub uszkodzenie drzewa 2. Zrywanie pączków, kwiatów, owoców i liści 3. Nacinanie drzewa, wycinanie napisów i znaków 4. Umieszczanie tablic, napisów i innych znaków 5. Zanieczyszczanie terenu w pobliżu drzewa i wzniecanie ognia 6. Wchodzenie na drzewo 7. Wznoszenie jakichkolwiek obiektów budowlanych w promieniu 15m od pnia drzewa	Orzeczenie nr 43 WKP UW w Siedlecach z dn.29.07.1978 Nr RLS-OP-IX-7140/5/78 Dz. Urz. WRN w Siedlcach Nr 4 poz.26 z 1978
Oleksianka, zbytkowy park, 300m na wsch od skrzyżowania dróg Latowicz-Seroczyn-Iwowe	pojedyncze drzewo	jesion wyniosły	j.w.	Orzeczenie nr 43 WKP UW w Siedlecach z dn.29.07.1978 Nr RLS-OP-IX-7140/5/78 Dz. Urz. WRN w Siedlcach Nr 4 poz.26 z 1978
Oleksianka, zbytkowy park, 300m na wsch od skrzyżowania dróg Latowicz-Seroczyn-Iwowe	pojedyncze drzewo	jesion wyniosły	j.w.	Orzeczenie nr 43 WKP UW w Siedlecach z dn.29.07.1978 Nr RLS-OP-IX-7140/5/78 Dz. Urz. WRN w Siedlcach Nr 4 poz.26 z 1978

Dębe Małe, zabytkowy park, wł. Skarb Państwa	pojedyncze drzewo	sosna wejmutka	j.w.	Orzeczenie nr 44 WKP UW w Siedlecach z dn.29.07.1978 Nr RLS-OP-IX-7140/6/78 Dz. Urz. WRN w Siedlcach Nr 4 poz.26 z 1978
Wielgolas zabytkowy park, wł. Skarb Państwa	pojedyncze drzewo	wiąz szypułkowy	j.w.	Orzeczenie nr 45 WKP UW w Siedlecach z dn.29.07.1978 Nr RLS-OP-IX-7140/7/78 Dz. Urz. WRN w Siedlcach Nr 4 poz.26 z 1978
Wielgolas zabytkowy park, wł. Skarb Państwa	pojedyncze drzewo	wiąz szypułkowy	j.w.	Orzeczenie nr 45 WKP UW w Siedlecach z dn.29.07.1978 Nr RLS-OP-IX-7140/7/78 Dz. Urz. WRN w Siedlcach Nr 4 poz.26 z 1978
Wielgolas zabytkowy park, wł. Skarb Państwa	pojedyncze drzewo	wiąz szypułkowy	j.w.	Orzeczenie nr 45 WKP UW w Siedlecach z dn.29.07.1978 Nr RLS-OP-IX-7140/7/78 Dz. Urz. WRN w Siedlcach Nr 4 poz.26 z 1978
Wielgolas zabytkowy park, wł. Skarb Państwa	grupa drzew	5 wiązów szypułkowych, 5 sosen posp., 1 sosna wejmutka, 1 buk zwyczajny		Orzeczenie nr 45 WKP UW w Siedlecach z dn.29.07.1978 Nr RLS-OP-IX-7140/7/78 Dz. Urz. WRN w Siedlcach Nr 4 poz.26 z 1978
Wielgolas zabytkowy park, wł. Skarb Państwa	pojedyncze drzewo	wiąz szypułkowy	j.w.	Orzeczenie nr 45 WKP UW w Siedlecach z dn.29.07.1978 Nr RLS-OP-IX-7140/7/78 Dz. Urz. WRN w Siedlcach Nr 4 poz.26 z 1978
Wielgolas zabytkowy park, wł. Skarb Państwa	pojedyncze drzewo	wiąz szypułkowy	j.w.	Orzeczenie nr 45 WKP UW w Siedlecach z dn.29.07.1978 Nr RLS-OP-IX-7140/7/78 Dz. Urz. WRN w Siedlcach Nr 4 poz.26 z 1978
Dębe Małe, we wsch części lasu zwanego "Świerczyna", właściciele indywidualni	grupa drzew	39 jodeł pospolitych		Orzeczenie nr 106 WKP UW w Siedlecach z dn.15.07.1981 Nr RLS-OP-IX-7140/14/81 Dz. Urz. WRN w Siedlcach Nr 4 poz.45 z 1981
Waliska, przy ogrodzeniu zabytkowego parku Szkoły Podstawowej	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy	j.w.	Rozporządzenie nr 42 Wojewody Siedleckiego z dn.20.11.1990 paragraf 1 ust. 12

gdyż w głównej mierze włókna azbestowe w powietrzu stanowią zagrożenie wyłącznie dla zdrowia ludzi.

„Program usuwania azbestu...” jest spisem zamierzeń mających na celu poprawę sytuacji w środowisku związanej z zagrożeniem środowiska wyrobami i odpadami zawierającymi azbest.

Generalne założenie tego programu jest proekologiczne, natomiast mogą, w trakcie realizacji zaplanowanych przedsięwzięć, wystąpić nowe szczególne oddziaływania na środowisko.

Najważniejszym zagrożeniem dla środowiska związanym z realizacją „Programu usuwania azbestu...” będzie niezrealizowanie zapisanych w nim działań. Dotyczy to przede wszystkim realizacji zadań w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest, których dalsze użytkowanie powodowałoby uwalnianie się włókien azbestu do środowiska.

Negatywne oddziaływanie na środowisko działań zawartych w „Programie usuwania azbestu...” może zostać zredukowane, a nawet wyeliminowane przez zastosowanie wszystkich obowiązujących przedstawionych w programie procedur i wytycznych – postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest, które dotyczą:

- właścicieli oraz zarządców budynków, budowli, instalacji, urządzeń oraz terenu, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest,
- właścicieli i zarządców budynków, budowli, instalacji, urządzeń oraz terenu, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z tych obiektów lub terenów,
- wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, oraz oczyszczania obiektu, terenu, instalacji,
- prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Wdrożenie rozwiązań objętych projektem programu przyczyni się do poprawy stanu środowiska i zmniejszenia ryzyka zdrowotnego mieszkańców Gminy Latowicz przez azbest.

Zagrożenie powietrza atmosferycznego

Stężenie azbestu w powietrzu atmosferycznym w rejonie wolnym od źródeł emisji nie przekracza 100 włókien /m³ (na podstawie literatury). Stężenia tego typu notowane są na terenach wiejskich.

Włókna azbestu wprowadzane do atmosfery są przenoszone przez prądy wertykalne oraz prądy poziome. Jednym sposobem oczyszczalnia atmosfery są opady atmosferyczne. Włókna azbestu mogą być przenoszone na odległość wielu tysięcy kilometrów, zanim opadną do gleby lub wody.

W budynkach mieszkalnych stężenia azbestu w powietrzu są zmienne w zależności od udziału elementów budowlanych zawierających azbest i ich stan. Notowane są wartości w granicach 39 – 1800 włókien /m³. W pomieszczeniach lekko uszkodzonych wyroby zawierające azbest stężenie azbestu w powietrzu wynosi na ogół 1000 włókien/m³.

Zagrożenie dla gleb, gruntów i wód

W polskich i unijnych przepisach nie określono szkodliwych dla zdrowia zawartości włókien azbestu w wodzie pitnej. Jedynie w normach amerykańskich podano dopuszczalną ich liczbę wynoszącą 7 ml włókien /litr. Włókna azbestu zawarte w wodzie są znacznie krótsze od włókien zawartych w powietrzu, średnia ich długość wynosi 0,5 – 0,8 um.

Przeprowadzone (w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie) badania ekologiczne skutków zdrowotnych zanieczyszczenia azbestem wody pitnej nie dostarczyły

dowodów zwiększonego ryzyka występowania nowotworów złośliwych, zależnych od azbestu.

Zawartość azbestu w użytkowanej glebie nie powinna przekraczać 0,02 % z uwagi na możliwość reemisji włókien podczas prowadzenia prac rolnych, wykopów itp.

Przemieszczanie azbestu w gruncie jest niewielkie, dotyczy zwłaszcza drobnych włókien. Zanieczyszczenie gleby azbestem może stanowić potencjalne zagrożenie dla zdrowia tylko wtedy, gdy uprawa mechaniczna lub unos z odsłoniętej powierzchni powoduje pylenie.

Podsumowując, można stwierdzić, że planowane działania w zakresie usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest pozwalają optymistycznie myśleć o ograniczeniu jego wpływu na środowisko, ale tylko w przypadku konsekwentnej realizacji projektowanych zamierzeń. Niepodjęcie ich może spowodować znaczące oddziaływanie tych odpadów na środowisko.

8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań realizacji „Programu usuwania azbestu” na środowisko

Zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań realizacji „Programu usuwania azbestu...” spoczywa w głównej mierze na firmach usuwających wyroby zawierające azbest z dachów budynków z terenu gminy.

W celu zapewnienia warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania, w „Programie usuwania azbestu...” ustalone zostały wytyczne postępowania przy pracach z azbestem, według których wykonawcy prac obowiązani są do:

- izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie osłon zabezpieczających przenikanie azbestu do środowiska;
- ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 m, przy zastosowaniu osłon zabezpieczających przed przenikaniem azbestu do środowiska;
- umieszczenia w strefie prac w widocznym miejscu tablic informacyjnych o następującej treści: "Uwaga! Zagrożenie azbestem"; w przypadku prowadzenia prac z wyrobami zawierającymi krokidolit treść tablic informacyjnych powinna być następująca: "Uwaga! Zagrożenie azbestem - krokidolitem";
- zastosowania odpowiednich środków technicznych ograniczających do minimum emisję azbestu do środowiska;
- zastosowania w obiekcie, gdzie prowadzone są prace, odpowiednich zabezpieczeń przed pyleniem i narażeniem na azbest, w tym uszczelnienia otworów okiennych i drzwiowych, a także innych zabezpieczeń przewidzianych w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia;
- codziennego usuwania pozostałości pyłu azbestowego ze strefy prac przy zastosowaniu podciśnieniowego sprzętu odkurzającego lub metodą czyszczenia na mokro;
- izolowania pomieszczeń, w których zostały przekroczone dopuszczalne wartości stężeń pyłu azbestowego dla obszaru prac, w szczególności izolowania pomieszczeń w przypadku prowadzenia prac z wyrobami zawierającymi krokidolit;
- stosowania zespołu szczelnych pomieszczeń, w których następuje oczyszczenie pracowników z azbestu (komora dekontaminacyjna), przy usuwaniu pyłu azbestowego przekraczającego dopuszczalne wartości stężeń;
- zapoznania pracowników bezpośrednio zatrudnionych przy pracach z wyrobami zawierającymi azbest lub ich przedstawicieli z planem prac, a w szczególności

z wymogami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy w czasie wykonywania prac.

Prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest prowadzi się w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska oraz powodujący zminimalizowanie pylenia poprzez:

- nawilżanie wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem lub demontażem i utrzymywanie w stanie wilgotnym przez cały czas pracy;
- demontaż całych wyrobów (płyt, rur, kształtek) bez jakiegokolwiek uszkodzenia, tam gdzie jest to technicznie możliwe;
- odspajanie materiałów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze;
- prowadzenie kontrolnego monitoringu powietrza w przypadku stwierdzenia występowania przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń pyłu azbestu w środowisku pracy, w miejscach prowadzonych prac, w tym również z wyrobami zawierającymi krokidolit;
- codzienne zabezpieczanie zdemontowanych wyrobów i odpadów zawierających azbest oraz ich magazynowanie na wyznaczonym i zabezpieczonym miejscu.

Wykonawca usuwający azbest zobowiązany jest złożyć właścicielowi/ zarządcy nieruchomości pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonanych prac i oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego. Oświadczenie to przechowuje się przez okres co najmniej 5 lat. Ponadto wykonawca pakuje i przygotowuje odpady azbestowe do transportu.

Transport wyrobów i odpadów zawierających azbest, należy wykonać w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska, w szczególności przez:

- szczelne opakowanie w folię polietylenową o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm wyrobów i odpadów o gęstości objętościowej równej lub większej niż 1.000 kg/m³;

- zestalenie przy użyciu cementu, a następnie po utwardzeniu szczelne opakowanie w folię polietylenową o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm odpadów zawierających azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1.000 kg/m³;
- szczelne opakowanie odpadów pozostających w kontakcie z azbestem i zakwalifikowanych jako odpady o gęstości objętościowej mniejszej niż 1.000 kg/m³ w worki z folii polietylenowej o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm, a następnie umieszczenie w opakowaniu zbiorczym z folii polietylenowej i szczelne zamknięcie;
- utrzymywanie w stanie wilgotnym odpadów w trakcie ich przygotowywania do transportu;
- oznakowanie opakowań;
- magazynowanie przygotowanych do transportu opakowań w osobnych miejscach zabezpieczonych przed dostępem osób niepowołanych.

Odpady może przekazać tylko podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów azbestowych i transportu tych odpadów. Prawidłowość wykonywanych działań w tym zakresie powinna być potwierdzona kartami ewidencji i przekazania odpadów.

Również w celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko „Program usuwania azbestu...” ustala wytyczne dla jednostek samorządu gminnego, właścicieli, zarządców nieruchomości i wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest

Obowiązki samorządu gminnego (kroki postępowania):

- 1. Informowanie mieszkańców gminy o skutkach narażenia na azbest i obowiązku sukcesywnego usuwania go przez właścicieli nieruchomości.**
Gminy w pierwszej kolejności powinny skupić się na działaniach edukacyjno — informacyjnych skierowanych do mieszkańców. Na gminy nałożony został obowiązek informowania mieszkańców na temat negatywnych skutków oddziaływania azbestu na stan zdrowia mieszkańców oraz o możliwości usunięcia wyrobów zawierających azbest, co ma na celu skłonienie właścicieli nieruchomości do wypełnienia nałożonego na nich ustawowo obowiązku usunięcia wyrobów zawierających azbest do 2032r. Gminy muszą więc zadbać, aby formularze, na podstawie których dokonywana ma być ocena stanu nieruchomości pod kątem obecności azbestu i stopnia jego zużycia, były dostępne w urzędzie oraz — o ile istnieje taka możliwość — również na stronie internetowej gminy. Gminy mają także służyć pomocą swoim mieszkańcom na temat wymaganych procedur usuwania, zabezpieczania, wywożenia i składowania azbestu. Informacje te powinny znaleźć się na stronie internetowej urzędu gminy, na tablicach informacyjnych w jego budynku, ulotkach i plakatach, a także być przekazywane podczas spotkań z mieszkańcami.
- 2. Oprócz zbierania informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania od prywatnych właścicieli nieruchomości oraz o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone, gmina powinna dokonać oceny stanu nieruchomości, której sama jest właścicielem.**
Uczciwa i rzetelna ocena oraz inwentaryzacja są jedynym sposobem na uzyskanie wsparcia finansowego na cele związane z usuwaniem azbestu. O tym także mieszkańcy powinni zostać poinformowani przez gminę.
- 3. Obowiązek nałożony na wójta/burmistrza/prezydenta okresowego** przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. 2002, Nr 175, poz. 1439). Powyższą informację należy składać raz na rok, do dnia 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy, począwszy od danych za rok 2008.

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości (kroki postępowania):

1. kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,
2. sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury i na tej podstawie sporządzenie i przedłożenie wojewodzie (dot. przedsiębiorców) lub wójt/burmistrz/prezydent gminy (dot. osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami) coroczną aktualizację informacji o (Dz. U. 03.192.1876):
 - - wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania (załącznik 2),
 - - wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zastało zakończone,
3. przeprowadzenie oceny wyrobów zawierających azbest. Informacje podawane przez właścicieli nieruchomości powinny być zbierane przez nadzór budowlany w postaci wypełnionych arkuszy „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” (Dz.U. nr 71, poz. 649). Kontrolę dokonuje właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości i w książce obiektu budowlanego umieszcza zapis, że ocenę wykonano. Przegląd techniczny, ocenę powinna wykonać osoba z upoważnieniami zawodowymi, czyli budowlanymi. Właściciel powinien jeden egzemplarz oceny zachować dla siebie, a drugi przekazać do właściwego organu nadzoru budowlanego w terminie 30 dni od daty sporządzenia oceny. Na ich podstawie ma zostać sporządzony zbiorczy wykaz obiektów zawierających azbest, wg trzech grup pilności, w zależności od stopnia zagrożenia.
4. przegląd i oznakowanie, w sposób przewidziany przez prawo, miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
5. podjęcie decyzji o usuwaniu azbestu,

6. w celu usunięcia wyrobów azbestowych z obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieodzowne jest uzyskanie pozwolenia na budowę zgodnie z przepisami prawa budowlanego
7. dokonanie wyboru wykonawcy prac prowadzącego zabezpieczenia wyrobów zawierających azbest (wyłącznie spełniającego wymogi w tym zakresie)
8. zlecenie usunięcia wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,
9. zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi,

Właściciele wyrobów zawierających azbest w większości nie wywiązują się z obowiązków nałożonych przez ustawodawcę, nie składają informacji o ilości ani też nie sporządzają oceny. Powodem tego są skomplikowane druki w rozporządzeniach.

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest (kroki postępowania):

1. uzyskanie pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenie organowi informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (zależnie od ilości wytwarzanych odpadów),
2. przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
3. opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
 - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub

- zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
- informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
 - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza;
 - posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.
 - zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.
4. zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w § 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
5. złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

9. Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Skutki realizacji „Programu usuwania azbestu”, przyniosą zdecydowaną poprawę stanu środowiska przyrodniczego.

Osiągnięcie tych zamierzeń wiązało się będzie z:

- usuwanie eternitu z dachów budynków przez wykonawców prac odbywało się będzie według ściśle określonych procedur wynikających z przepisów dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.
- czynności transportu odpadów wykonywane będą z zachowaniem przepisów o ruchu drogowym przez podmioty posiadające zezwolenia w zakresie transportu odpadów;

10. Streszczenie prognozy w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem prognozy, określanej mianem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jest projekt „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Latowicz”.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Programu usuwania azbestu...” ma na celu wskazanie najważniejszych potencjalnych zagrożeń środowiska związanych z gospodarką odpadami zawierającymi azbest.

Prognoza przedstawia sposoby minimalizowania ewentualnych zagrożeń dla środowiska i zdrowia, polegające na sukcesywnych, zgodnym z przepisami usuwaniu azbestu z terenu Gminy Latowicz.

Zakres dokumentu Prognozy jest zgodny z wymaganym zakresem dla Prognoz oddziaływania na środowisko wynikającym z zapisów art. 51 ustawy z dnia

3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227).

Niniejsza Prognoza potwierdza zgodność głównych założeń projektu „Programu usuwania azbestu...” z programami nadrzędnymi tj. „Programem Krajowym” oraz „Programem Wojewódzkim” oraz wskazuje ryzyko związane z niewypełnieniem głównego założenia „Programu usuwania azbestu...”, polegającego na usunięciu z terenu Gminy Latowicz do 2032 roku azbestu i wyrobów zawierających azbest. Założenie to będzie możliwe do wykonania wyłącznie pod warunkiem włączenia się do udziału w jego realizacji wszystkich mieszkańców gminy u których znajdują się wyroby zawierające azbest.

Prognoza oddziaływania na środowisko współtworzy ostateczną wersję dokumentu podstawowego, jakim jest „Program usuwania azbestu...”. Wnioski i rekomendacje w niej zawarte powinny być włączone w ostateczny kształt „Programu usuwania azbestu...”.